

Inhoud

- 1 Algemene regels
- 2 Scoringsvoorschrift
  - 2.1 Scoringsregels algemeen
  - 2.2 Scoringsregels voor de vragen
  - 2.3 Scoringsregels voor de vertaling
  - 2.4 Antwoordmodel voor de vragen
  - 2.5 Antwoordmodel voor de vertaling

1 Algemene regels

In het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/LBO zijn twee artikelen opgenomen die betrekking hebben op de scoring van het schriftelijk werk, namelijk artikel 41 en artikel 42. Deze artikelen moeten als volgt worden geïnterpreteerd:

1 De examinerator en de gecommiteerde zijn verplicht het scoringsvoorschrift voor de scoring van het schriftelijk werk toe te passen.

2 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het schriftelijk werk vast. Komen ze daarbij na mondeling overleg op basis van het scoringsvoorschrift niet tot overeenstemming, dan wordt de score vastgelegd op het rekenkundig gemiddelde van beide voorgestelde scores, (indien nodig) naar boven afgerond op een geheel getal.

2 Scoringsvoorschrift

Voor de beoordeling van het schriftelijk werk heeft de Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven (CEVO) het volgende scoringsvoorschrift opgesteld.

2.1 Scoringsregels algemeen

1 De examinerator vermeldt de scores per vraag en per kolom en de totaalscores op een aparte lijst.

2 Bij de scoring van een onderdeel van het schriftelijk werk zijn alleen gehele punten geoorloofd.
Een toegekende score kan nooit lager zijn dan 0.

3 Een volledig juiste beantwoording van een vraag en een volledig juiste vertaling van een kolom levert het aantal punten op dat in het antwoordmodel als maximumscore staat aangegeven.

4 Indien een gegeven antwoord of een vertaling niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist gekwalificeerd kan worden, moet het aantal beschikbare punten geheel of gedeeltelijk aan het gegeven antwoord of vertaling worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel.

5 Voor het schriftelijk werk kunnen maximaal 100 scorepunten worden toegekend. De kandidaat krijgt 10 scorepunten vooraf. Van de overige 90 scorepunten worden maximaal 45 punten aan de vertaling toegekend en maximaal 45 punten aan de vragen.

2.2 Scoringsregels voor de vragen

1 Indien in een gegeven antwoord een gevraagde toelichting of motivering ontbreekt, dan wel foutief is, kunnen geen punten worden toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven.

2 Indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

3 Indien een kandidaat meer antwoorden (in de vorm van voorbeelden, redenen, argumenten e.d.) geeft dan er expliciet gevraagd worden, komen alleen de eerst genoemde antwoorden voor beoordeling in aanmerking.
Indien er slechts één antwoord expliciet gevraagd wordt, wordt dus alleen het eerst gegeven antwoord in de beoordeling betrokken.

2.3 Scoringsregels voor de vertaling

1 De score 0 moet worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

Het verdient aanbeveling de scoring van het examenwerk per kolom of zin en per vraag uit te voeren en tijdens de scoringsprocedure de volgorde van de examenwerken enkele keren te wijzigen. Dit om ongewenste beoordelingseffecten tegen te gaan.

2.4 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden

Deel-
scores

Bij de beoordeling van het werk dient er van uitgegaan te worden dat de opgave en het beoordelingsvoorschrift juist zijn. Het is niet toegestaan hiervan naar eigen inzicht af te wijken, ook niet op grond van onderlinge afspraken al dan niet gemaakt op examenbesprekingen. Met een eventuele fout in de opgave of in het beoordelingsvoorschrift zal rekening worden gehouden bij de vaststelling van de cesuur.

Maximumscore 2

- 1 Door te zeggen dat datgene wat hij wil, een algemene wens is van mensen.

Maximumscore 1

- 2 Wat zou ik graag willen dat mijn naam (zegevierend) op ieders lip was.
Ook goed rekenen: Wat zou ik dat graag willen. / Als dat toch eens zou kunnen.

Maximumscore 2

- 3 Tegenover *parva gratia* staat *delectat*.
Tegenover *quoquo modo scripta* staat *eloquentia summa*.

1
1

Maximumscore 3

- 4 Ook minder fraai geschreven geschiedwerken verschaffen roem.
Onjuist: Alleen geschiedwerken verschaffen roem.

Maximumscore 1

- 5 Egi magnas et graves causas.
Onjuist: retractare

Maximumscore 2

- 6 In zoverre dat van alle redevoeringen er in elk geval één bewaard gebleven is (de Panegyricus).

Maximumscore 2

- 7 . retractare
. (quod) reliquum (est) studii (addidero)

1
1

Maximumscore 2

- 8 nam / want / immers

Maximumscore 2

- 9 . sed plura diversa
. videntur

1
1

Maximumscore 1

- 10 Bij beiden is sprake van *narrare*.
De toevoeging *sed aliter* maakt het antwoord onjuist.

Maximumscore 3

- 11 . splendida
 . tractu

Indien een van de beide antwoordelementen ontbreekt of onjuist is, 1 scorepunt toekennen.

Maximumscore 3

- 12 Drie van de onderstaande stijlmiddelen:
 . chiasme
 humilia – excelsa x ex medio petita – recondita
 . asyndeton
 recondita, splendida, excelsa
 . polysyndeton
 et (humilia) et (sordida) et (ex medio petita)
 . parallellie / antithese
 huic – illi
 pleraque – omnia
 humilia ... petita - recondita ... excelsa

2111

Indien het citaat ontbreekt of onjuist is, aan het desbetreffende antwoordelement geen scorepunt(en) toekennen.

Maximumscore 2

- 13 Wanneer ik eindelijk klaar ben.
 Plinius vraagt toestemming om zich eerst nog enige tijd aan zijn retorische activiteiten te mogen wijden.

Indien de motivering ontbreekt of onjuist is, geen scorepunten toekennen.

Maximumscore 2

- 14 Het verklaren van de gebeurtenissen. / Inzicht krijgen in de ontstaansgeschiedenis van het conflict.

Maximumscore 2

- 15 Bruikbaarheid voor de toekomst door het aanwijzen van wetmatigheden. / De les die de geschiedenis ons leert.

Maximumscore 2

- 16 Persoonlijke roem bij het nageslacht.

Maximumscore 3

- 17 si culpaveris, nimius fuisse dicaris
 Elke toevoeging, behalve *graves offensae*, maakt het antwoord geheel fout.

Indien alleen *graves offensae*, 1 scorepunt toekennen.

Maximumscore 3

- 18 Plinius vreest ervan te worden beschuldigd te zuinig te zijn met lof; Sallustius is van mening dat hij snel te royaal met lof is (omdat mensen een historicus al gauw een fantast vinden, wanneer hij in zijn lof zover gaat, dat mensen zich er niet meer in herkennen).

Maximumscore 1

- 19 (ossa) musculi, nervi.

Indien 1 element ontbreekt, geen scorepunt toekennen.

Maximumscore 3		
20	☐ . humilia	<u>1</u>
	☐ . sordida	<u>1</u>
	☐ . ex medio petita	<u>1</u>
	De toevoeging van agoonisma of de vervanging van een van de elementen door agoonisma maakt het antwoord niet fout.	
Maximumscore 3		
21	☐ . Roem is een woord zonder betekenis.	<u>1</u>
	☐ . Ten onrechte noemt men bekendheid bij het nageslacht onsterfelijkheid.	<u>1</u>
	☐ . Het doel van mijn schrijven is nut.	<u>1</u>

2.5 Antwoordmodel voor de vertaling

Met het oog op de statistische verwerking van de gegevens sluit de nummering van de kola aan bij die van de vragen.

Kolon 22**Maximumscore 3**

Mihi autem videtur acerba semper et immatura mors eorum,
Mij (nu / echter) schijnt altijd bitter en ontijdig / te vroeg de dood van hen,

een ontijdige dood van hen schijnt mij altijd bitter toe
door mij wordt een ontijdige dood altijd als bitter gezien
ik zie een ontijdige dood van hen altijd als bitter
mij echter schijnt zij bitter toe en ontijdig is de dood van hen

1
1
1
0

Kolon 23**Maximumscore 2**

qui immortale aliquid parant.
die iets onsterfelijks voorbereiden

die onsterfelijk / op onsterfelijke wijze iets voorbereiden
die iets onsterfelijks voortbrengen / gehoorzamen

0
0

Kolon 24**Maximumscore 3**

Nam qui voluptatibus dediti quasi in diem vivunt,
Want zij die aan de genoegens / lusten / genot overgeleverd (zijn en) als het ware bij de dag leven,

want zij die, als het ware overgeleverd aan de genoegens, bij de dag leven
want zij die vol overgave als het ware bij de dag voor de genoegens leven
want ieder / iemand, aan de genoegens overgeleverd, leeft als het ware bij de dag
zullen leven

2
2
0
2

Kolon 25**Maximumscore 1**

vivendi causas cotidie finiunt.
beperken / beëindigen dagelijks hun levensdoel(en).

beperken hun dagelijkse levensdoel

0

Kolon 26**Maximumscore 2**

Qui vero posteros cogitant

Maar zij die aan het / hun nageslacht / de / hun nakomelingen denken

zij die over de waarheid nadenken	0
maar zij die het nageslacht bedenken	0
maar zij die het nageslacht gedenken	1
iemand / ieder denkt echter aan zijn nageslacht	0
zij denken echter aan het nageslacht	0

Kolon 27**Maximumscore 3**

et memoriam sui operibus extendunt,

en de herinnering aan zich(zelf) / hen door (hun) werken willen laten voortbestaan,

en hun herinnering door (hun) werken willen laten voortbestaan	1
en de herinnering door (hun) werken willen laten voortbestaan	1
en hun geheugen door (hun) werken willen laten voortbestaan	0
en de herinnering aan hun werken willen laten voortbestaan	0
en de herinnering door zijn / haar werken willen laten voortbestaan	0
en de hunnen willen door werken de herinnering laten voortbestaan	0
en met moeite / rijkdom(men) / kracht de herinnering aan zichzelf willen laten voortbestaan	1

Kolon 28**Maximumscore 2**

his nulla mors non repentina est,

voor dezen / hen is geen (enkele) dood niet plotseling / is iedere dood plotseling,

voor hen is geen dood plotseling	0
voor hen is een niet plotselinge dood niets	0
voor hen is een plotselinge dood niet niets	0

Kolon 29**Maximumscore 2**

ut quae semper inchoatum aliquid abrumpat.

omdat deze altijd iets onvoltooid(s) / iets dat (alleen nog maar) begonnen is afbreekt.

omdat deze altijd begonnen iets afbreekt	0
omdat deze altijd iets onbegonnen afbreekt	0
zou afbreken	1
kan afbreken	0

Kolon 30**Maximumscore 3**

Gaius quidem Fannius, quod accidit, multo ante praesensit.

Gaius Fannius voorvoelde lang / veel tevoren wat er gebeurd is / gebeurde / zou gebeuren.

omdat het gebeurde	0
voorvoelde tevoren veel wat er gebeurde	1
voorvoelde veel eerder wat er gebeurde	2
voorvoelde lang tevoren wat er gebeurt	2
voorvoelt lang tevoren wat er gebeurt	0

Kolon 31**Maximumscore 3**

Visus est sibi per nocturnam quietem iacere in lectulo suo compositus in habitum studentis,

Het scheen hem toe dat hij lag / hij scheen zichzelf toe / hij droomde tijdens zijn / de nachtrust / tijdens zijn / de nachtelijke rust te liggen in / op zijn bed in de houding van iemand die studeert / een studerende,

hij is / werd door zich(zelf) gezien te liggen 2

hij bleek te liggen 1

's nachts rustig te liggen 2

een verschijning was er voor hem te liggen / dat hij lag 0

het scheen hem goed toe / hij besloot te liggen 0

Kolon 32**Maximumscore 2**

habere ante se scrinium – ita solebat –.

(en) voor zich / hem te hebben een kistje met boekrollen – zo was hij gewoon / zoals hij gewoon was –. / en hij had voor zich .... (hoofdzin).

en dat hij tevoren een kistje had 0

Kolon 33**Maximumscore 3**

Mox imaginatus est venisse Neronem, in toro resedisce,

Daarna / spoedig stelde hij zich voor / meende hij / droomde hij dat Nero gekomen was / kwam, op zijn bed was gaan zitten / ging zitten, / Hij droomde dat spoedig Nero gekomen was, op zijn bed was gaan zitten,

daarna droomde hij dat Nero zou komen en zou gaan zitten 0

daarna stelde men (zich) voor dat Nero gekomen was 0

daarna werd hij voorgesteld naar Nero te komen 0

dat hij op zijn spier(en) was gaan zitten 0

Kolon 34**Maximumscore 3**

prompsisse primum librum, quem de sceleribus eius ediderat,

(en) dat hij het eerste boek te voorschijn had gehaald / haalde dat hij had uitgegeven / geschreven over zijn misdaden,

en dat hij eerst een / het boek te voorschijn had gehaald 1

en dat hij het eerste boek te voorschijn zou halen 0

en dat de eerste een boek te voorschijn had gehaald 0

over die misdaden 1

het eerste boek dat hij uitgaf 1

NB. Indien de kandidaat in kolon 34 overgaat op het gebruik van hoofdzinnen, dit niet fout rekenen.

Kolon 35**Maximumscore 1**

eumque ad extremum revolvisse;

en dat hij dat tot het einde had afgerold / afrolde;

en tot dat einde had afgerold 0

tot de dood 0

zou afrollen 0

Kolon 36**Maximumscore 3**

idem in secundo ac tertio fecisse, tunc abisse.

(en) dat hij hetzelfde had gedaan / deed bij het tweede en derde (boek / deel), (en) dat hij toen weggegaan was / wegging.

en dat dezelfde het (ook) deed

0

en dat hij hetzelfde deed voor de tweede en de derde maal / ten tweede en ten derde

0

en dat hij toen weg was

1

NB. Indien de kandidaat de infinitivus perfecti ook in kolon 36 met zouden vertaalt, dit niet meer aanrekenen.

Kolon 37**Maximumscore 1**

Expavit et sic interpretatus est,

Hij werd bang / schrok en legde het zo uit,

Nero werd bang

0

hij is uitgelegd

0**Kolon 38****Maximumscore 3**

tamquam sibi idem futurus esset scribendi finis,

dat voor hem het einde van het schrijven hetzelfde zou zijn / was,

dat voor hem dezelfde het einde van het schrijven zou zijn

0

dat voor hem van de schrijvende het einde hetzelfde zou zijn

0

dat voor hem dezelfde toekomst het einde van het schrijven zou zijn

0

dat door hem hetzelfde toekomstige einde beschreven moest worden geweest zou zijn

0

dat voor hem het doel van het schrijven hetzelfde zou zijn

0**Kolon 39****Maximumscore 3**

qui fuisset illi legendi.

als er voor hem was geweest / was van het lezen.

als voor hem geweest zou zijn

0

als er geweest was voor dat lezen

1

als voor hem de lezende geweest was

0

als door hem gelezen moest worden

1**Kolon 40****Maximumscore 2**

Et fuit idem.

En het / dat was hetzelfde. / En zo was / gebeurde het.

en hij was dezelfde

0

en dezelfde was / hetzelfde was

0

Einde